

**ПРИВЛАСНЕННЯ ІСТОРІЇ ЯК СПОСІБ
ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ БОРОТЬБИ РОСІЙСЬКОЇ
ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ**

*курсанти Варейко Ю.О., Кулага М.О.,
науковий керівник Вигівська О.В., кандидат історичних наук
Житомирський військовий інститут*

Сучасні технології маніпуляції свідомістю здатні зруйнувати в людині знання, отримані від реального історичного досвіду та замінити його штучно сконструйованими. Сьогодні соціально-сформована картина історичної дійсності передається окремим індивідам за допомогою книг, ЗМІ, театральних вистав, кінофільмів тощо. Таким чином в суспільстві формуються певні погляди на історичні події.

У битві за історію використовують різноманітні методи: історичну фальсифікацію, переписування історії, підміну понять, героїзацію та дегероїзацію окремих визначних історичних постатей тощо.

Як показує сьогоднішня історія зовсім необов'язково фальшувати та переписувати, іноді досить привласнити собі історичне минуле, чим активно користується Російська федерація у гібридній війні проти України, бо «нульова фаза» гібридної війни беззаперечно використовує історичні події як пропагандистську підготовку до вторгнення.

У 2014 році Російська Федерація в Криму та на Донбасі активно використовувала неструктуровану, нечітку, розмиту і хаотичну свідомість значної частини місцевого населення, яке цілеспрямовано не відчувало жодного культурного та й політичного кордону між українським і російським. Результатом цієї «розмитості» стало те, що місцеве населення щиро сприймало озброєних іноземців з-за «поребрика» як «наших». Цьому сприяла багаторічна специфічна місцева, а часом і загальнодержавна політика формування історичної пам'яті. Зокрема: гучні свята на честь перемог російської зброї, на честь звитяг сталінської Червоної армії, на честь царських і радянських генералів і адміралів. На Донбасі стверджувався культ російсько-комуністичних героїв (за цілковитого несприйняття власне українських, над усе борців за самостійну Україну), постійно відтворювалася ностальгія за Радянським Союзом і нав'язувалася ідеологема особливого «народу Донбасу». Завдяки цьому зникала

здатність розуміти, що військові з Росії є громадянами іншої держави, що вони незаконно перебувають на чужій території. В Україні 22 роки нищили не лише армію і ВПК, а й систему національно-культурного і національно-політичного розпізнавання «свій-чужий». Нині, між іншим, така ситуація сформувалася в сусідній Білорусі зусиллями перш за все її президента, вона в будь-який момент може створити цій державі великі проблеми.

Отже, українська візія історії не повинна об'єднуватися з антиукраїнськими візіями, вона має їх перемагати і вже перемагає. Колись гасло: «Слава Україні! – Героям слава!» вважали виключно західноукраїнським, пов'язаним з боротьбою ОУН-УПА. Нині воно стало всеукраїнським, його можна почути як на заході, так і на сході: в Краматорську, Слов'янську, Маріуполі та інших містах. Сьогодні гасло лунає не лише від українців, але й від етнічних росіян, євреїв, кримських татар, білорусів і багатьох інших народностей. Таким чином руйнується імперський історичний міф «про різних українців», котрий нам століттями нав'язували та продовжують нав'язувати з боку проросійські налаштовані політики.

Нещодавно Путін на запитання: «Де закінчуються кордони Росії?» відповів так: «Кордони Росії не закінчуються ніде». Жодна імперія не бажає втрачати території, а намагається захопити чужі будь-якими методами, в тому числі й маніпуляціями з історичним минулим.

З подання радянських істориків багато років відбувалась спекуляція на українському або ж російському походженні деяких визначних діячів культури та науки, військових, політиків що мали місце у радянській історії. Так само й сьогодні РФ використовує цей метод для формування суспільної думки, що ми нібито один народ, реінкарнуючи тим самим імперські історичні міфи.

На радянську імперію працювало багато видатних, талановитих, а часом і геніальних синів України. Згадаймо Корольова, Глушка, Челомея, Янгеля, та багатьох інших. Звісно, такі факти можуть гріти українську душу, приємно лоскотати національне самолюбство. Можна згадувати національні українські сентименти цих людей, українську мову, яку вони не забували, українські пісні, які вони любили, але сьогодні українське походження видатних людей використовується РФ як історичний доказ «об'єднання у спільній колиці слов'янських народів», знищення навіть думки про окремішність української нації. Інший випадок коли президент Росії знову таки привласнив історичне минуле назвав королеву Франції

Анну, дочку князя Київського Ярослава Мудрого, «русской». «Але не з поїздки царя Петра до Франції почалася історія російсько-французьких відносин, вона має набагато глибше коріння. Освічена французька публіка знає про «русскую» Анну, королеву Франції; молодша дочка нашого великого князя Ярослава Мудрого була дружиною Генріха I і внесла істотний внесок в розвиток Франції, будучи однією із засновниць як мінімум двох європейських династій – Бурбонів і Валуа, – одна з яких досі править в Іспанії», – сказав Путін.

Сьогодні Російська федерація вважає себе «правонаступницею» Радянського Союзу не тільки у політичному просторі а й історичному, активно використовуючи присвоєння української історії, починаючи ще з далеких часів. Тут в першу чергу треба пригадати відкриття в Москві пам'ятника князю Володимиру Великому. У промові, з нагоди відкриття монумента, Путін зазначив символічність знаходження історичної постаті Хрестителя Русі біля стін Кремля та назвав князя Володимира “духовним засновником російської держави”. Говорячи про навернення до християнства населення Київської Русі Володимиром, Путін зазначив: "Цей вибір став загальним духовним джерелом для народів Росії, Білорусії, України". Крім цього він також назвав князя Володимира Великого "збирачем і захисником земель, далекоглядним політиком, що об'єднав у велику сім'ю рівні між собою мови, культури і релігії", тим самим проводячи паралелі між сьогоденням та минулим для виправдання власної агресії щодо сусідніх країн.

З початку анексії Криму Росією захоплено багато об'єктів культурної спадщини. Це відбувається на основі рішення чиновників російського уряду щодо віднесення об'єктів культурної спадщини Криму до спадщини народів РФ. Прем'єр-міністр Росії Дмитро Медведєв підписав розпорядження, яким понад 220 об'єктів на території анексованих Криму і Севастополя віднесено до пам'яток історії та культури РФ, тим самим знову бачимо явище привласнення чужої історії в дії.

Привласнення історії використовується Путіним й з метою формування у громадян пострадянського простору, а передусім – громадян України, Росії й Білорусі, уявлення про те, що території всіх цих країн є єдиною зоною, де панують спільні інтереси та яка має спільну історію, особливо тісно переплетену в період Другої світової війни. Використовуючи чутливу історичну тему «Другої світової війни», володар Кремля маніпулює історичним минулим. За наказом 6-

ий танковий полк російської армії отримав почесне звання «Гвардійський Львівський», 68-ий танковий полк – «Гвардійський Житомирсько-Берлінський», а 163-ий полк «Гвардійський Ніжинський». За логікою агресора Росія має беззаперечне право так називати військові частини, бо вони проводили спільні операції по визволенню територій під час Другої світової війни. Іншими словами, такими діями в черговий раз підкреслюється, що українці і росіяни – єдиний народ, який має одну історію на всіх, тим самим нівелюючи участь інших народів у перемозі над фашистом.

Таким чином Російська Федерація, підхопивши гасла й методи як Російської імперії так і Радянського Союзу, протягом багатьох років принижувала та викривляла історичну пам'ять українського народу. Події в Криму й на Сході показали важливість збереження власної історії, бо вважаючи Україну своїм сателітом, Росія, як імперія не може існувати без України, й буде намагатися за будь-яких умов не допустити знищення і розвінчання створених нею історичних міфів. Зміна Україною політичного вектору дає можливість не тільки творити власну історію сьогодні, а й захищати історичну пам'ять власного народу.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Білоус І.А.

Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України

З початком нового століття почалися нові технологічні процеси, це створило багато чого корисного для комфортного існування людства. Проте це породило нові загрози та виклики. Тепер під злочинний вплив потрапляє інформаційна частина будь-якої сфери суспільства. Тому важливим завданням кожної спецслужби є забезпечення інформаційної безпеки не тільки держави, а й кожної людини.

Інформаційна безпека є складовою загальної безпеки та стрімко розвивається як у всьому світі, так і в Україні, глобальна інформатизація охоплює всі сфери держави – економічну, військову, політичну, промислову і т. ін. Інформаційна безпека, як і будь-який інший об'єкт, має загрози, які посягають як на цілісність фізичну, так і її похідні. Як відомо, інформаційна безпека, захист якої, згідно зі